

KONSULTUOTI IR TEIKTI METODINĘ PAGALBĄ – 2015 M. PRIORITETAS

Transporto politika yra glaudžiai susijusi su šalies ekonominiu ir politiniu stabilumu. Pasaulinė praktika rodo, kad tik tos valstybės, kuriose yra gerai išplėtotą transporto infrastruktūrą ir įvairių rūšių transporto veiklą, yra pasiekusios aukštą ekonomikos lygį ir piliečių gerovę.¹

Kadangi Valstybinė kelių transporto inspekcija prie Susisiekimo ministerijos (toliau – Inspekcija) vykdo valstybinio reguliavimo ir priežiūros funkcijas keleivių ir krovinių vežimo kelių transportu, kelių transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto, vairuotojų mokymo, kelių transporto specialistų kompetencijos vertinimo bei dar daug kitų jai teisės aktais įgaliotų funkcijų, jos vaidmuo formuojant transporto sistemą šalyje yra reikšmingas.

Inspekcijos veiklą ir jos pokyčius lemia Europos Sąjungos ir valstybės transporto politika, Inspekcijai nustatyti uždaviniai ir funkcijos, bendra šalies ir transporto sektoriaus ekonominė situacija, transporto sistemos teisinės bazės pokyčiai, kiti veiksniai.

2015 m. Inspekcijos reguliavimo srityje buvo 5261 įmonė, vykdančią keleivių ir krovinių vidaus ir tarptautinius vežimus, turinti 38,3 tūkst. keleiviams ir kroviniams vežti skirtų transporto priemonių, 299 vairavimo mokyklos, 117 mokymo įstaigų, vykdančių papildomą vairuotojų mokymą, 27 mokymo įstaigos, mokančios asmenis, susijusius su pavojingųjų krovinių vežimu automobilių keliais, 10 techninės apžiūros įmonių ir 69 jų stotys, 13 ekspertizės įmonių, 59 tachografų dirbtuvės, 4042 transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugų teikėjai. Metų pabaigoje Inspekcija administravo 367 tolimojo ir 145 tarptautinio reguliaraus susisiekimo autobusų maršrutus. Per metus atlygino (išmokėjo subsidijas) 9285,5 tūkst. Eur vežėjų negautų pajamų, patirtų dėl keleiviams suteiktų važiavimo tolimojo reguliaraus susisiekimo autobusais lengvatų.

Konsultavimas ir metodinės pagalbos teikimas

2015 m. viena Inspekcijos prioritetinių veiklos sričių buvo ūkio subjektų konsultavimas. Inspekcijos specialistai, siekdami užtikrinti vienodą ir kokybišką Inspekcijos kompetencijai priskirtų teisės aktų nuostatų taikymo aiškinimą ir reikalavimų laikymąsi, konsultacijas teikia naudodami informavimo ir konsultavimo įrangą, skirtą telefonu gaunamiems skambučiams ir konsultavimo el. paštu gaunamiems elektroniniams paklausimams administruoti. Naudojant informavimo ir konsultavimo įrangą daromi ir saugomi visų įeinančių ir išėinančių skambučių pokalbių įrašai, visi gaunami ir siunčiami el. laišku, tai leidžia analizuoti ir tobulinti konsultavimo įgūdžius. Per 2015 m. buvo priimti 13306 telefonu besikreipiančių asmenų skambučiai (vidutiniškai 53 per vieną darbo dieną). Palyginti su 2014 m., konsultavimo telefonu apimtis išaugo – per 2015 m. priimta 31,8 proc. daugiau skambučių. Konsultavimo el. būdu pokyčiai nežymūs. 2015 m. Inspekcija parengė 1432 atsakymus ir išaiškinimus į elektroniniu būdu pateiktus klausimus (2014 m. – 1477).

Pasikeitus Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo nuostatoms didesnio visuomenės susidomėjimo sulaukė klausimai dėl galimybės atlikti privalomąją techninę apžiūrą Europos ekonominės erdvės šalyse. Pasikeitus leidimų važiuoti valstybinės reikšmės keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis išdavimo ir naudojimo tvarkai vežėjai domėjosi galimybe gauti leidimus vežti dalomus krovinius transporto priemonėmis iki 48 tonų. Atsiradus galimybei fiziniams asmenims el. būdu užsisakyti skaitmeniniuose tachografuose naudojamas korteles vairuotojų susidomėjimo sulaukė su šiais pakeitimais susiję klausimai. Nuo liepos 1 d. pradėjus veikti IS „Vektra“ įmonių atstovai aktyviai domėjosi elektroninės paslaugos, kurią Inspekcija teiks ūkio subjektams, galimybėmis ir teisiu naudotis elektronine paslauga ūkio subjektams suteikimo klausimais. Taip pat didelio susidomėjimo

¹ Vytautas Jaržemskis, Gražvydas Jakubauskas, Alminas Mačiulis. *Transporto politikos pagrindai*, Vilnius, 2012, p. 9,10

sulaukė gruodžio mėnesį įvestas kelių naudotojo mokestis Rusijos Federacijoje registruotoms transporto priemonėms.

2015 m. 232 ūkio subjektams buvo teikta metodinė pagalba, kurios metu aiškinamos teisės aktų, reglamentuojančių ūkio subjekto veiklos vykdymą, nuostatos, teikiama pasiūlymų ir rekomendacijų, kaip turi būti vykdoma veikla, kad būtų užtikrintas teisės aktų reikalavimų laikymasis ir nedaroma teisės aktų pažeidimų. Teikiant metodinę pagalbą, apsiribojama informacijos iš ūkio subjekto gavimu, kad ūkio subjektas ėmėsi priemonių teisės aktų pažeidimams pašalinti ar pradėjo laikytis teisės aktų nuostatų. Tokiems ūkio subjektams netaikomos jokios poveikio priemonės.

Teikiamos informacijos kokybė ir konsultavimo tvarka teigiamai įvertinta Inspekcijos vykdytos klientų apklausos metu.

Visuomenės nuomonė svarbi Inspekcijai

2015 m. lapkričio mėn. buvo vykdyta kasmetinė anoniminė Inspekcijos klientų apklausa. Apklauskos tikslas – siekiant tobulinti Inspekcijos veiklą ir skatinti teigiamą klientų požiūrį, ištirti ir įvertinti, ar klientai patenkinti Inspekcijos veikla, aptarnavimu, ūkio subjektų priežiūra ir teikiamomis administracinėmis paslaugomis, nustatyti tobulintinas Inspekcijos veiklos sritis, lemiančias didesnę klientų pasitenkinimą. Inspekcijos veiklos kokybė antrus metus iš eilės įvertinta 4,6 balo iš 5 galimų (2013 m. – 4,3).

Nemažai respondentų per 2015 m. Inspekcijos vykdomose ūkio subjektų veiklos priežiūros ir administracinių paslaugų teikimo srityse pastebėjo teigiamų pokyčių. Apie pusę rekomendacijų pateikusių respondentų nurodė, kad Inspekcija patenkina jų lūkesčius.

Per apklausą Inspekcijos teikiamą informaciją, konsultaciją ar metodinę pagalbą (ar ji aiški, tiksli, išsami ir svarbi) 92,5 proc. apklaustųjų įvertino gerai arba labai gerai, į klausimą „Ar Inspekcijos konsultacija, metodinė pagalba buvo naudinga, padėjo suprasti teisės aktų reikalavimus?“ teigiamai atsakė 94,5 proc. respondentų, o į klausimą „Ar tenkina informacijos, metodinės pagalbos teikimo ir konsultavimo tvarka Inspekcijoje?“ – 95,3 proc. asmenų.

Administracinė našta mažinama nuolat

Mažinant administracinę naštą asmenims ir ūkio subjektams ir siekiant didinti kelių transporto sektoriaus konkurencingumą buvo inicijuojamas teisės aktų ir teisės aktais reguliuojamų procedūrų tobulinimas.

Bendradarbiaujant su Lietuvos nacionalinės vežėjų automobiliais asociacijos „Linava“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos, Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos atstovais buvo priimtas bendras sprendimas sumažinti administracinę naštą ūkio subjektams, supaprastinant vairuotojo liudijimų išdavimo tvarką, kuriai įsigaliojus vairuotojo liudijimas išduodamas laikotarpiui, neviršijančiam vairuotojo turimos profesinės kvalifikacijos galiojimo laikotarpio. Vairuotojo liudijimo galiojimas nebesiejamas su kitų dokumentų galiojimo pabaiga, dėl to vežėjai galės rečiau kreiptis dėl liudijimo atnaujinimo.

Supaprastinta egzaminavimo ir ADR vairuotojo pasirengimo pažymėjimo išdavimo tvarka, kuriai įsigaliojus asmuo, pageidaujantis laikyti vairuotojų, vežančių pavojinguosius krovinius, egzaminą, neprivalo pateikti mokymo kursų baigimo liudijimo (jei šie kursai baigti ne anksčiau kaip 2015 m. lapkričio 1 d.).

Nustačius naują Prašymo išduoti leidimų važiuoti vieną kartą valstybinės reikšmės keliais tuo pačiu iš anksto suderintu maršrutu ta pačia didžiagabarite ir (ar) sunkiasvore transporto priemone forma, vežėjams sudaryta galimybė pateikus vieną prašymą prašyti išduoti kelis leidimus važiuoti tuo pačiu iš anksto suderintu maršrutu ta pačia didžiagabarite ir (ar) sunkiasvore transporto priemone.

Įsigaliojus Leidimų važiuoti valstybinės reikšmės keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis išdavimo tvarkos aprašo pakeitimams, nuo 2015 m. rugpjūčio 1 d. minėtų transporto priemonių savininkai ir valdytojai, sumokėję mėnesio mokestį, gali gauti leidimą mėnesiui važiuoti valstybinės reikšmės keliais didžiagabaritėmis ir (ar) sunkiasvorėmis transporto priemonėmis, jiems nebereikia sumokėti mėnesio mokestį kiekvienam važiavimui įsigyti atskirą leidimą važiuoti vieną kartą.

Siekiant tobulinti elektroniniu būdu teikiamas administracines paslaugas, buvo plečiamos sąsajos su valstybės informacinėmis sistemomis ir registrais, didinamas paslaugų prieinamumas ir jų patogumas. Nuo 2015 m. rugpjūčio 4 d. įsigaliojus pakeistoms taisyklėms internetu prisijungti prie tachografų kortelių užsakymo sistemos gali ne tik juridinis, bet ir fizinis asmuo. Prisijungęs prie šios sistemos asmuo gali užsisakyti tachografo kortelę arba pranešti apie išduotos tachografo kortelės blogą veikimą, praradimą ar vagystę, o prašymo išduoti (pakeisti ar atnaujinti) tachografo kortelę pildymo metu galima iškart atlikti mokėjimą. Taip pat sukurta galimybė elektroniniu paštu ar (ir) trumpuoju (SMS) pranešimu gauti pranešimus apie internetu pateikto prašymo vykdymo eigą, pagamintą tachografo kortelę, besibaigiantį turimos tachografo kortelės galiojimą.

2015 m. administracinės naštos asmenims ir ūkio subjektams pokytis – 69 165,66 Eur.

Informacinių technologijų pažanga visuomenei

2015 m. Inspekcija kartu su partnerėmis – Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija ir Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos – baigė įgyvendinti projektą „Viešojo transporto kelionių duomenų informacinės sistemos „Vintra“ sukūrimas (toliau – projektas).

Šiuo projektu buvo sukurta nauja patogi kelionių viešuoju transportu planavimo sistema „Vintra“ – jos pagrindu veikia keleiviams skirta kelionių viešuoju transportu maršruto paieškos ir planavimo elektroninė paslauga, leidžianti greitai sužinoti visą reikiamą planuojamos kelionės informaciją ir, palyginus kelionę viešuoju transportu ir automobiliu, pasirinkti tinkamiausią variantą. Ši sistema pasiekama adresu: <http://www.visimarsrutai.lt/>.

Informacinė sistema „Vintra“ iš kitų kelionių planavimo sistemų išsiskiria tuo, kad joje kaupiami visų rūšių viešojo transporto Lietuvoje – kelių, oro, vandens ir geležinkelių – maršrutai. Planuojant naują maršrutą sistema parinks trumpiausią atstumą, parodys trajektoriją, joje esančias stoteles, apskaičiuos važiavimo laiką. Sistema pritaikyta ne tik kompiuteriams, bet ir kitiems mobiliesiems įrenginiams (planšetėms, išmaniesiems telefonams), todėl visur, kur tik yra interneto ryšys, keleivis galės peržiūrėti aktualių maršrutų grafikus, žemėlapius, pasirinktos stotelės tvarkaraštį, rasti informaciją apie konkrečią transporto priemonę ir jos atvykimo bei išvykimo laiką. Informacinė sistema dar pildoma vietinio susisiekimo maršrutų duomenimis, kuriuos teikia savivaldybės, ir informacija apie važiavimo kainas.

2015 m. liepos 1 d. Inspekcija pradėjo dirbti su ūkio subjektų, susijusių su kelių transportu, stebėsenos ir informavimo valstybės informacine sistema „Vektra“.

Ši informacinė sistema skirta savivaldybėms ir ūkio subjektams teikti elektronines paslaugas, tai yra savivaldybėms efektyviau ir operatyviau vykdyti kelių transporto veiklos

licencijavimo funkcijas, ūkio subjektams – gauti informaciją ir tinkamai pasirengti kontrolei. Inspekcija galės naudoti intelektualias rizikos valdymo priemones su kelių transportu susijusių ūkio subjektų kontrolei vykdyti, keistis duomenimis su Europos Sąjungos valstybėmis narėmis apie vežimo kelių transportu veikla užsiimančius ūkio subjektus ir jų padarytus pažeidimus, o visuomenė – gauti informaciją apie kelių transporto verslą. Informacinė sistema „Vektra“ Inspekcijai padės siekti, kad būtų užtikrintos vienodos ir palankios kelių transporto verslo sąlygos, didinama kelių transporto sauga ir mažinamas neigiamas poveikis aplinkai.

Tarptautinis bendradarbiavimas – vienodų konkurencijos sąlygų vežėjams užtikrinimas

Inspekcija siekia užtikrinti vienodas ir palankias konkurencines sąlygas Lietuvos vežėjams tarptautinėje rinkoje. Taigi tarptautinis bendradarbiavimas – svarbi Inspekcijos veiklos sritis.

2015 m. Inspekcijos atstovai dalyvavo Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos darbo grupėse ir komitetuose.

2015 m. liepos 1 d. Inspekcija vieneriems metams iš Nyderlandų perėmė pirmininkavimą Europos kelių transportą kontroliuojančias institucijas vienijančiai organizacijai *Euro Contrôle Route* (toliau – ECR). Atsižvelgdami į tai, Inspekcijos atstovai 2015 m. birželio 16–18 d. Nyderlanduose, Amsterdame, dalyvavo ECR Valdymo komiteto posėdyje ir

ECR organizuotoje konferencijoje „Intelektuali kontrolė. Geresnė kontrolė, mažiau patikrinimų“.

2015 m. Inspekcijos pareigūnai kartu su Lenkijos transporto inspekcijos pareigūnais ir Latvijos policijos pareigūnais dalyvavo bendruose krovinių ir keleivinių transporto priemonių patikrinimuose. Per metus įvyko 13 bendrų patikrinimų (6 su Lenkijos ir 7 su Latvijos pareigūnais).

2015 m. sėkmingai užbaigtas 19 mėn. trukęs Dvynių programos projektas „Parama pavojingųjų krovinių gabenimui“ (Turkijoje), kuriame Inspekcija dalyvavo kaip jaunesnysis partneris. Projekto vyresnysis partneris – Lenkijos vyriausioji kelių transporto inspekcija. Projekto vykdymo metu 2014–2015 m. Inspekcijos atstovai dalyvavo dešimtyje misijų, kurių metu Lietuvos ir Lenkijos kelių transporto inspekcijų ekspertai su kolegomis Turkijoje dalijosi patirtimi ir praktinėmis žiniomis apie pavojingųjų krovinių gabenimo procedūras, pavojinguosius krovinius vežančių

vairuotojų ir saugos specialistų rengimą, jų mokymo ir egzaminavimo tvarką, pavojingųjų krovinių vežimo priežiūros keliuose užtikrinimą.

2015 m. Inspekcija kartu su projekto partneriais – Lenkijos vyriausiąja kelių transporto inspekcija ir Vokietijos krovinių gabenimo federaline kontrolės tarnyba dalyvavo dar viename Dvynių programos projekte „Parama Ukrainos infrastruktūros ministerijai stiprinant komercinio kelių transporto saugos standartus“. 2015 m. prasidėjęs projektas truks 21 mėn. Šis projektas skirtas stiprinti Ukrainos infrastruktūros ministerijos gebėjimus siekiant įgyvendinti ES taikomus komercinio transporto saugos reikalavimus. 2015 m. Inspekcijos atstovai dalyvavo 11 misijų Ukrainoje.

2016 m. prioritetinės veiklos kryptys

► Tobulinant funkcijų atlikimą, ieškoti būdų racialesniems veiklos procesams kurti. Atliktos sisteminės funkcijų analizės pagrindu, taikant racionalius vadybos metodus, įgyvendinti efektyvaus valdymo ir veiklos gerinimo sprendimus (vidaus procesų konsolidavimą, darbuotojų motyvavimą ir kt.).

► Toliau tobulinti vienodą ir kokybišką konsultavimo sistemą Inspekcijos kompetencijos klausimais, gerinti informacijos prieinamumą ir kokybę.

► Siekiant tobulinti elektroninių paslaugų prieinamumą ir patogumą piliečiams ir verslui, kurti bendrą kelių transporto veiklos pažangių elektroninių paslaugų teikimo, konsultavimo ir informavimo sistemą, veiksnias ir iniciatyvias (proaktyvias) priemones, kurios kelių transporto veikla užsiimantiems ūkio subjektams padėtų tinkamai vykdyti veiklą.

► Inicijuoti teisės aktų ir teisės aktais reguliuojamų procedūrų tobulinimą, siekiant didinti kelių transporto sektoriaus konkurencingumą, mažinant administracinę naštą.

► Siekiant optimizuoti administracinių paslaugų teikimo procesus, atlikti šių paslaugų teikimo funkcijų analizę dėl galimybės siūlyti perduoti atitinkamų administracinių paslaugų teikimą išoriniams teikėjams (kitoms institucijoms, valstybės įmonėms ar privatiems ūkio subjektams).

► Didinti Inspekcijos valdomos informacijos atvirų duomenų (*Open Data*) naudojimo galimybes.

► Diegiant racionalaus išteklių naudojimo sprendimus, siūsti elektronines siuntas (įskaitant dokumentus) per Nacionalinę elektroninių siuntų informacinę sistemą valstybės institucijoms ir kitiems prisijungimą prie „e. pristatymo“ sistemos turintiems subjektams.

► Tobulinti rizikos vertinimu pagrįstą ūkio subjektų priežiūrą ir kontrolės procesus, diegti naujus technologinius sprendimus priežiūros srityje.

► Gerinti kontrolės kelyje kokybę, didinti proceso skaidrumą ir efektyvumą, ieškoti veiksmingų antikorporcinių sprendimų ir juos įgyvendinti.

► Įvertinant kontrolės procesus, procedūras ir teisės aktų nuostatas, diegti mobiliojo inspektoriaus modelį.

► Plėtoti tarptautinį bendradarbiavimą, dalyvauti vystomojo bendradarbiavimo projektuose, siekiant gerinti administracinius gebėjimus bei užtikrinti vienodas konkurencijos sąlygas Lietuvos vežėjams.
